

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor	Correspondințele se adresează redacției
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane	Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150	„FOAIA DIECEZANĂ“
„ „ „ „ pe 1/2 an 5 „	de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor.	iar banii de prenumerațiune și inserțiunile la
„ România și străinătate pe an 14 franci	de aci în sus 10 coroane	ADMINISTRAȚIUNEA
„ „ „ „ pe 1/2 an 7 „		Librăriei și Tipografeii diec. în Caransebeș

Zidirea, întocmirea și decorarea din lăuntru a localului dumnezeesc, cum o cere biserica și tradițiunea

(Urmare)

Cu altarul antic — și anume în timpurile după Constantin cel Mare — eră împreunat *ciboriul* (*κιβώριον, κιβωτός, τρουλλιον, πύργος* lat. ciborium, turris, umbraculum, laquearum, arca etc.), adică un cort în formă de boltă, care se rădăcă pe 4 sau 6 colonne de asupra s. mese, adumbrindu-o cu totul. Ciboriul eră adese-ori purtat de colonne de argint și decorat foarte avut, având la culme o cruce de aur. Din mijlocul boltii, al cupolei, care însemnă cerul și de aceea eră și depinsă cu soarele, luna și stelele, spânzură un porumb de aur sau de argint, ca simbol al Spiritului sânt, cu puterea căruia se sântesc onoratele daruri pe s. masă. De aici se numia locul între boltă și s. masă *περιστέριον* dela *περιστέρα*, porumb; iară în acei porumbi se păstrau de regulă s. daruri.

Și în timpul de față e materia și forma altarului ca în vechime. S. masă și astăzi o fac de piatră sau de lemn, având formă pătrată, ca simbol, că pe ea se aduce sacrificiul cel necrunt pentru toată omenimea din cele patru părți ale lumii. Ea se face așa, că tabla sau lespedea, după cum adică e altarul de lemn sau de piatră, se așază pe patru sau pe mai mulți stâlpi sau numai pe un stâlpe sau pe patru pereți de piatră, de lemn ca și când ar fi de asupra mormântului unui martir. Sub s. masă se pun într'o cutiă mică s. moaște, și anume, dacă se află stâlp la mijloc, apoi într'insul, de nu, apoi sub lespedea sau tabla mesei, întărindu-se cutia de tablă. S. moaște ale martirilor sau ale altor sânti se pun sub masă conform datinei creștinilor din secolele cele dintâi, de a zidi bisericile pe osemintele martirilor, cât și conform rânduirii respicate a bisericii. Simeon Tesalonicheanul zice: „Și cutie se pune de desuptul mesei (între cei doi stâlpi, cari stau la răsărit c. 127) în loc de mormânt și întrânsa moaștele celor ce s'au sacrificat pentru Hristos, că cu adevărat

al lui Hristos mormânt este, și ceie au murit împreună cu el, se și înmormântează împreună cu el, precum și înviind, atunci se vor preamări împreună (c. 133)“.

Cât de ciboriu, care după Simeon Tesalonicheanul (c. 139) însemnă „cortul cel nevăzut, care e în jurul lui Dumnezeu, adică mărirea lui Dumnezeu și darul, cu care se acopere, ca cu un veșmânt . . .“, apoi nu provine în ziua de azi în forma lui cea vechie decât rar. Pentru aceea dăm însă în multe biserici în locul lui de o pânză patru-unghiulară depinsă cu icoana Dumnezeu Tatălui ca guvernător al lumii, ce spânzură pe patru lanțușoare de asupra mesei, servindu-i de acoperemânt scutitor. Așiderea lipsește și porumbul, păstrându-se acuma darurile pentru comunicarea bolnavilor și pentru liturgia *τῶν προηγιασμένων* într'un chivot, într'o cutiă de regulă făcută în forma unei biserițe mici, ce e așezată pe s. masă. Cum e s. masa centrul altarului, așa e chivotul centrul s. mese; drept aceea să se destingă prin construcțiune frumoasă și cu gust, prin ornament demn, iară în lăuntru prin curăție exemplară.

De mărirea altarului însemnăm, că ea se îndreaptă după referințele zidirii întregi; cu cât îi mai mare biserica, cu atâta mai mare și mai înalt e și altarul. În orice caz însă, ca să se poată plini acțiunile cele sante fără pedecă, ar fi bine, ca altarul să aibă cel puțin o lungime de 1 m 50 cm și o lățime de aceeași măsură sau și ceva mai mică; pe când înălțimea lui poate să se îndrepte după înălțimea altarului. Suprafața să-i fie lucrată neted și poleită, căci episcopul trebuie să ungă cu palma suprafața mesei cu aromatele cele sfințite.

Ce se atinge de *imbrăcarea și infrumșetarea* sau *decorarea* altarului, apoi se poate presupune cu tot dreptul, că altarele chiar la început se acoperiau cu pânzături, parte spre a ornă masa, pe care e real prezent Isus Hristos, parte spre a putea strânge mai lesne sfărmăturile, ce se făceau numai decât la „frângerea pâinii“. Mărturii istorice pozitive din secolele

cele dintâu pentru acoperirea altarelor nu avem. De abia la Ioan Hrisostom, la Optatus din Mileve și la scriitorii mai târzii dăm de urme positive. Cel dintâu întrebuințează pentru îmbrăcământul altarului numele *ἐπιβλημα*, cel din urma linteamen și palla. Mai târziu dăm chiar de mai multe feluri de îmbrăcăminte de masă.

Așisderea destul de timpuriu aflăm altarele ornate cu aur și petri scumpe, cu flori și ramuri, iară pe dânsese așezate sfânta cruce și înaintea lor luminele.

În ziua de astăzi se îmbracă s. masă în toate bisericile ortodoxe, cum urmează: Punându-se în cele 4 unghiuri pânzăturile cu numele evangeliștilor, se îmbracă s. masă, închipuind ea înaintea de toate înormântul lui Hristos, cât și însuș corpul lui Isus, mai întâiu cu o învălitoare simplă, albă numită *cămeșă*, *κατασόφα*. Apoi, încingându-se cu șfara așa, că semnul crucii apare în toate 4 colțurile, se pune peste cămeșă un *imbrăcământ luminat* și cât se poate de frumos numit *ἐνδυτόν*, *ἐνδυτία* sau și *τραπέζοφόρον*. Simion Tesalonicheanul zice, cât de îmbrăcământul mesei: „Și întâiu se pun *patru pânzături* pe celea 4 unghiuri ale s. mese, având fiecare numele evangeliștilor, pentru că masa închipuește toată biserica, care s'a adunat dela marginile lumii Domnului și i-s'a zidit lui cu predicarea evanghelică Iară după ce se pun evangeliștii, pune *cămeșă* s. mese, care închipuiește jugul cer de pe dumnezeiescul corp al celui ce a murit pentru noi. După aceea pune *imbrăcământul* mesei, care mai *luminat* fiind, e chipul măririi în Dumnezeu sau al hainelor Mântuitorului, cel ce a strălucit ca lumina“.

De asupra enditului, în crăcământului celui luminat, se pune *ilitul* (dela *ἰλίω*, învălesc) adică măbrama îndecomun de în, în care se află antiminsul și care închipuește pânza, cu care a fost învălit capul Domnului și care au văzut-o apostolii „nu zăcând cu giulgiurile, ci deosebi învălită în tr'un loc“, aducându-ni așa aminte de moartea și învierea lui Isus Hristos. În ilit sau iliton se învălește *antiminsul*, adică măbrama de în sau de mătăsă desemnată cu icoana punerii Domnului în mormânt, pe care se pun darurile și se face sacrificiul cel necrunt. De iliton resp. de antimins amintește Isidor Pelusiotul, când zice: „că precum Iosif din Arimatea a învălit corpul lui Hristos în giulgiuri, așa se învălește pânea într'un sindon la aducerea sacrificiului“. — Punându-se pe măbramele acestea s. daruri, trebuie ținute totdeauna curate; ilitul să se spele din când în când, iară antiminsul, fiind vechiu sau rupt, să se înlocuească cu altul nou, predându-se cel vechiu scaunului spiritual.

Pe iliton se așază după o datină vechie s. *evangelie*. Ea se pune pe altar spre a-i arată onoarea cuvenită. Locul acesta i-se și cuvine, căci evanghelia îl înfățișază pe însuș dătătorul legii celei nouă, pe Hristos. „Iară s. evangheliie, ce se vede pe altar“,

zice Simeon Tesalonicheanul, îl închipuește pre Isus“. Cartea aceasta din cauza cuprinsului său celui imbucurător, din cauza tezaurului celui prețios, cel cuprinde, este totdeauna legată în materie prețioasă, de regulă, în aur și argint și înfrumsetată cu mărgăritare și petri scumpe; deasupra ei la mijloc este sau depinsă în email sau turnată în argint sau în aur icoana învierii lui Isus, pe cele 4 colțuri icoanele celor 4 evangeliști, în dosul ei icoana ristignirii lui Isus și câte odată și alte icoane, înfățișând momente însănnate din viața pământească a Mântuitorului.

Pe s. masă e așezată mai departe o *cruce* de regulă de argint, iară înaintea mesei în mijlocul părții dela răsărit se află *altă cruce cu postament*, pe care e depins Isus Hristos cel răstignit. Crucea ca semnul mântuirii noastre trebuie să fie pe s. masă, căci ea e instrumentul, pe care s'a adus Hristos pre sine însuș sacrificiu pentru mântuirea noastră sau — cum zice Simeon Tesalonicheanul — pentru că ea arată sacrificiul lui Isus, deci unde se celebrează acest sacrificiu, acolo trebuie să fie și acel instrument. S. cruce e atât de necesară pe s. masă, că fără dânsa — doară numai în caz de necesitate extremă — nu s'ar putea plini aducerea sacrificiului celui necrunt.

Se mai află pe s. masă *chivotul*, de care am amintit mai sus, apoi mai multe *sfeșnice* cu una (primichir) și adese-ori cu două și trei luminări (dichir și trichir, *δυο*, *τρεις* și *αρισ*); iară înaintea s. mese se află o *candelă* cu un lit de lemn, ce spânzură de regulă de sus dela crucea cu postament și adese-ori și un *sfeșnic mare* cu șapte brațe, ce stă între masă și crucea cu postament. — Întrebuințarea sfeșnicilor și a candelilor în biserică dătează din timpurile străvechi; cât de locul, unde anume au să stee, apoi nu mai dăm de o regulă liturgică pozitivă. După mărturia lui Anastasiu bibliotecarul, Constantin cel Mare a așăzat în basilica numită după el „înaintea s. mese 7 sfeșnice de alamă“, dându-i bisericii și o lampă de aur curat, care așisderea se află înaintea s. mese fiind aninată de o bână. Tot așa știm, că de asupra și lângă s. masă spânzură candelile de diferită formă și că nu numai înaintea, ci și în jurul altarului și pe ciboriu se aflau adese-ori sfeșnice. Așisderea dăm de sfeșnice și candelile înaintea presbiteriului și în nasul bisericii. Cu toate acestea de o regulă pozitivă în privința așezării sfeșnicilor și a candelilor în biserică nu dăm nicăiri; tot așa nu aflăm urme nici de punerea sfeșnicilor pe s. masă. Se pare, că datina aceasta din urmă dătează de abia din secolul XV. — Cât de materia sfeșnicilor, apoi ele erau în vechime făcute sau de lemn, cositor ori și de alamă sau de aur și argint. În unele biserici erau sfeșnicile ornate chiar cu luminări făcute de argint.

(Va urma)

Nazarenismul

— Istoria și ființa lui —

de Dr. Vladimir Dimitrievici

(Traducere)

*Mărturisirea nazarenilor, organizația
și obiceiurile lor*

(Urmare)

2. Nici nazarenii nu sunt — precum nici poate fi altcum — fără de conducători. Fie-care comună își are „bătrânul” seu (der Älteste, elöljáró), care presidează în sfaturile lor. Fără voia lui ei nu pot decide nimic. El stă în genere în fruntea comunei respective.

Este caracteristic, că bătrâni se fac chiar indivizii cei mai esaltați, învățătorii cei mai rafinați, cari se pricepe să învârtă capul și dealcum confus al celorlalți, făcându-i să creadă, că chiar ei sunt destinați pentru oarecari fapte miraculoase în acest întunec, în acest „Vavilon”.

Pe aceștia „credincioșii” se'nțelege, ca pe niște capete luminate de sus îi îndumnezeesc, așa zicând — primind de bani buni și cele mai mari însanități de ale lor și fantasmogoriile lor cele mai insipide.

Dacă în cursul unei dispute bagi în corn de capră pe un nazarean, nu scie, ce să-ți răspundă, el de rând îți va zice: „Eu adevărat, despre aceasta nu sciu ce se zic, dar voiu întreba pe bătrânul nostru, el ne va clarifica.” Am întrebat într-o Duminică pe o nazareană bătrână care mergea și ea la adunare. „Trebuie să merg, căci lucrul meu îl aflu acolo, unde se dă” (a înțeles adevărul cel ceresc, cuvântul lui Dumnezeu). „Dar cinevă dă acolo?” întrebai eu iar nu puțin curios. „Acea, cărora le este dat de sus” (adecă bătrâni lor!).

Se'nțelege, că aci îndată e uitată și frumoasa teorie „despre năimiții cei păcătoși”, și acești frați mincinoși fără de știință, fără de chemare și fără de omenie (Galat. 2, 4, 5), cari se sciu să se învârte așa de fin prin case (II. Tim. 3, 6), unde strică și pacea și rânduiala, trag precum se zice — cu mâna și cu căciula (cu amândouă mâinile N. Trad.)

Una dintre afurisitele însușiri ale sectarilor e și aceea, că sub pretext de a se eliberă de „Vavilon” și de zidurile lui, se închină orbiș, sa pleacă înaintea ori-cărei autorități de nimica, pe care ei o reeunosc de atare.

3. Pe lângă bătrâni mai sunt: a) Propoveditorii cuvântului lui Dumnezeu, b) doi-trei cassari și grefieri și c) câțiva membrii, cari se îngrijesc de cei neputincioși, de bolnavi și de cei săraci, pe cari în fine nu-i ajutură decât în cazul, când nu sunt ei înșiși de vină, în cazul contrar nu-l fac părtaș de mila lor (Gal. 2, 10; II. Tim. 3, 10, 13). Resursele (izvoarele) pentru aceste ajutoare sunt darurile benevole, cari spre acest scop se adună de rând după adunările de serviciu divin.

Adunarea credincioșilor asemenea bătrânilor au dreptul să tragă la răspundere pe cassari, dar nu există nici o dispoziție cu privire la darea de samă, căci după părerea lor ei după conștiință se încred unul într'altul. Dacă totuși obvine, ceea-ce nu e Dumnezeu știe ce mare

raritate vre-o înșălăciune, atunci pe credinciosul înșălător îl lapadă sau îl degradează în șirul „prietenilor” și trebuie și la adunări să șadă în șirul acestora. De aci apoi știu ai noștrii, (cari câte-odată să lasă a fi înduplecați și se duc în adunările lor), că respectivul trebuie să fie făcut ceva (altcum nazarenii astfel de cazuri le țin în cel mai mare secret).

În comune mai mici nu aleg diregătorii în număr complet. Comunele cele mai mari sunt obligate a sprijini cu râvnă astfel de comune.

O adunare nazareană pentru serviciul divin

În casele de întrunire ale nazarenilor nu e nici o variațiune nici o împodobire. Tot e monoton. Și diferența aceasta între monotonia aceasta și între frumuseța bisericilor noastre ei o utilizează pentru a ne zice cu cunoscutul zimbet batjocuritor în față: „În sf. Scriptură nu se face nici-unde amintire despre vre-o liturghie, deci liturghia voastră și ori care altă slujbă bisericească e simplă apropiere de Dumnezeu cu gura și cu buzele fără de nici o participare a inimei și a sufletului (Isaia 29, 13).”

Așadară ei la adunările lor să roagă lui în cântări și din impulsul spontan și momentan al vre-unui „frate”. Mai citesc apoi la astfel de ocaziuni câte un loc din Sf. Scriptură, câte unul îl și interpretează. Între momentele singuratice ale acestui serviciu divin fac câte-o pauză mai lungă, „pentru a li-se reculege sufletul întru Domnul”.

Ei cântă din cunoscuta: „Harfa, Siopului”

Pentru rugăciune se întrunesc ei de rând dămineca înaintea de ameazi și după ameazi și Joi dămineța (în alte locuri Mercurea). Pe timpul lucrului d. e. pe timpul trăirăturii sau când se culege cucuruzul adunările de Joi nu se țin.

Nu putem să nu conducem cetitorii noștri și în „adunările” lor, precum numesc ei aceste conveniri. A participa la convenirile lor nu e lucru greu din cauză, că este permis, ca fiecărui străin curios să ia parte la aceste adunări (pe temeiul Cor. 14, 25).

Locul lor de convenire e de rând o sală mărișoară luminoasă. Ferestrele bat spre curte. Păreții sunt albi și poartă câteva lampe, cari luminează sala, când în serile de iarnă convin „frații” și „surorile” să învețe cântarea.

Într'un loc potrivit se află atârnat un orologiu. Drept în fața intrării se află o masă acoperită și pe ea se află ediția mare a Testamentului vechiu și nou. De dreapta și de stânga sunt scaune lungi, pe cari vin a se așeză credincioșii, dela intrare spre dreapta de rând „surorile” și „prietinile” iar de-a stânga „frații” și „prieteniile”. „Surorile” sânt despărțite de „prietene” prin scaune separat întocmite și tot așa și „frații” și „prieteniile”.

Nu preste mult sunt oarele nouă, adecă timpul, când se începe rugăciunea. Deja un număr mare de credincioși se adună.

Dar e curios a ședeă între ei! Muți cu mâinile strinse între genunchi și cu ochii țintiți în pământ șed pe lângă tine ca adevărate statue vii. Din când în

când bâzâie câte o muscă prin aer ori oftează vre-un hagi (sfânt. N. Trad.) nou ori că se aude vre-un suspin greu și amar, toate aeeste le însoțește monoton și melancolic orologiul de pe părete cu baterea sa. În adevăr aci fiecare este legat grozav în cătușile duhului oprimat și în ale rânduielilor soțiale, aci prin o putere nevăzută oare-care se tiranizează și înesași gândirea liberă! Noi ne convingem aci, că fanatismul nu se manifesta numai prin furie sălbatică ca d. e. în ieniceri ci și în ocupația tăcută cu lucruri de credință. Ambele aceste manifestări ale stării sufletești nu sânt decât părți opuse ale unui și aceluiaș morb moral.

Aci în mare indispoziție și impacient aștepți ce se va mai întâmpla aci și vrând-nevrând te aprofundezi în câte o fizonomie rigidă, cum o are numai un mare făcător de rele, ori că te apucă jalea de tângirea aceasta insană.

(Va urma).

Sfințirea bisericii din Moniom

În zilele de azi grele, îi pică fiecărui om de bine și cu iubire de neam și biserică, ca o mângâiere sufletească și nădejde în un viitor mai bun, când aude vr'o veste îmbucurătoare despre vr'o pornire religioasă sau culturală, ce se constată în cutare oraș sau comună. Această bucurie se potențază cu atât mai mult, când vedem, că oamnenii din o comună de tot neînsemnată, au fost în stare se realizeze lucruri, cari ar face onoare fiecărui oraș, sau comună mare. O astfel de dovadă de iubire, de jertfă pentru legea strămoșască au dat și locuitorii miciei comune Moniom din tractul Bocșei, cari deși numără numai ceva preste 500 suflete, în scurtul timp de doi ani și-au zidit biserică din material trainic în preț de 10000 cor. și au împodobit-o cu pictură, sculptură, strane, tronuri, scaune și alte recuise trâmbucioase, în valoare de preste 2000 cor. Întreprinderea a fost grea, dispunând biserică numai de un capital de 6000 cor. dar încrederea împrumutată, însuflețirea pentru cauză și iubirea de jertfă au dus la bun sfârșit cele propuse, încât azi bucuria e generală, că pot lăsa urmașilor ca de moștenire și pomenire un frumos lăcaș dumnezeesc.

Acest lăcaș dumnezeesc a fost sfințit în mod provizor anul trecut în luna lui Decembrie, iar anul acesta, fiind biserică pe deplin terminată, a fost sfințită din nou în ziua hramului, la sfinții Arh. Mihail și Gavril, prin Prea On. Domn protopresbiter tractual Maxim Popoviciu ca delegat al Prea Sfinției Sale Domnului Episcop diecezan.

Despre această sfințire voiesc a scrie:

Încă în preseara zilei, — conform prescrișelor tipicului — s'a servit prin preotul administrator al Moniomului, părintele Petru Ieremia din Călnic, vecernia, împreună cu lithie și privighiere, iar mâne zi Prea On. Domn protopresbiter a descins în fața locului, fiind întâmpinat la hotarul comunei de un ban-

deriu de călăreți, iar la intrarea în comună a fost binevențat în cuvinte binesimțite de nou numitul administrator parohial pentru Moniom, de simpaticul cleric absolut George Costescu, cărui salut a răspuns Prea On. Domn protopresbiter în cuvinte avântate, străbătute de adevărată dragoste părintească. Cortegiul s'a pus în mișcare fiind Prea On. Domn protopresbiter întâmpinat în decursul drumului cu urale din partea publicului și cu buchete de flori de cătră tinerețea școlară. Ajungând la biserică este de nou binevențat din partea preotului adm. Petru Ieremia și veneratul jude comunal Ioan Ștefan, cărora răspunzându-le Prea On. Domn protopresbiter și sărutând crucea și evanghelia intră în nou zidita biserică. Se purcede îndată la cele prescrișe prin tipicul pentru sfințirea bisericilor. Se face sfințirea apei, stropindu-se și ungându-se cu s. mir întreg edificiul bisericii și publicul; apoi ieșind cu lithia, încunjură s. biserică în sunetul mângâioasei stihiri: „Încunjuțați popoarelor Sionul“ și a troparului hramului. După a treia încunjurare se citește apostolul și evanghelia și Prea On. Domn protopresbiter pășind înaintea ușilor închise rostește cu glas tare: „Deschideți boieri porțile raiului etc.“ După a treia strigare se deschid ușile, și în sunetul troparului hramului cântat cu glas puternic de dl cleric G. Costescu intră publicul în biserică și se începe liturgia. A produs multă mângâiere în public, când s'a pomenit dela altar numele tuturor preoților, cari preste vremei au slujit la s. biserică din Moniom. Cântarea a purtat-o învățătorul Ion Ivan cu școlarii săi, iar heruvicul, irmosul și priceasna le-a cântat cu multă evlavie și frumusețe dl G. Costescu.

După priceasnă Prea On. Domn protopresbiter rostește o frumoasă predică, în care vorbindu-ne despre însămnătatea praznicului și îndemnându-ne a țineă la credința strămoșască și a cercetă des s. biserică, care e izvor de mângâiere pentru toate împrejurările vieții, laudă simțul de jertfă, ce l-au dovedit Moniomenii la rădicarea s. bisericii, îndemnându-i a ascultă și pe viitor și a sprijini în toate cele bune pe viitorul lor păstor sufletesc, cum au făcut-o față de actualul administrator, cu sprijinul căruia au ajuns ei la atâta bucurie și cinste. În cuvinte calde și pline de recunoștință mulțamește preotul Petru Ieremia Prea On. Domn protopresbiter, căci ca sol al Prea Bunului nostru Arhiepiscop ne-a adus cel mai prețios dar, ce lipsește fiecărui creștin și deosebi unei comune bisericesti. — binecuvântatarea părintească, care să întărească temelile nou ziditului lăcaș dumnezeesc. Apoi asigurând pe Prea On. Domn protopresbiter despre supunerea și devotamentul întregii comuni bisericesti față de mai marii noștri, trece a înșiră pe toți aceia, cari au jertfit la împodobirea s. bisericii cu diferite obiecte, din care reese, că unii creștini au jertfit sute de coroane la înfrumusețarea bisericii. Mulțamește întregii comuni pentru sprijinul și ascultarea, ce i-a dat-o la rădicarea acestei s. bisericii și în decursul administrării de 2½ ani, rugându-i, ca tot cu aceiaș încredere

și iubire să se apropie și de nou născutul mire al lor carele în scurtă vreme se va cunună cu această frumoasă mireasă; îi îndeamnă a ținea cu scumpătate la biserica lor, și să aștepte ei alergând la ea în vreme de bucurie și năcaz aceiaș mângăiere sufletească, care au aflat-o părinții și strămosii lor. Poporul era insuflit la culme și cu drag ar mai fi ascultat, deși era timpul foarte înaintat.

Finindu-se s. liturgie, Prea On. Domn protopresbiter în societatea nou numitului administrator parohial a cercetat frunțașii comunei, iar prânzul s'a dat în casa vrednicului și ospitalului jude comunal Ioan Stefan un bărbat încărunit în cinste și omenie. Acest jude comunal, împreună cu epitropul Ioan Stefan codrean și membrii de comitet Ion Ciulă, Nicolae Meilă, Nicolae Petrică și Moise Meilă, au fost sufletul la întreaga zidire, sprijinind pe preot, pe arhitectul întreprinzător și îndemnând oamenii a jertfi de bună voe și cu inimă curată. Dumnezeu bunul să le dăruiească încă mulți ani cu sănătate, ca să se bucure multă vreme de fructul ostănelelor lor.

Întreg edificiul atât ca stil, cât și ca executare, face multă onoare d-lui arhitect întreprinzător Demetriu Boitor din Oravița, încât îi poate servi drept reclam pentru toate acele comune, cari voesc a zidi biserici.

Ca bucuria să fie deplină și să se împlinească și mai bine în memoria tinerei generațiuni ziua sfințirii bisericii, Prea On. Domn protopresbiter, cedând dorinței generale, a jucat o horă în jurul s. bisericii, în care s'au prins toți tinerii și bătrânii. După horă Prea On. Domn protopresbiter s'a depărtat din comună însoțit de cele mai entusiaste ovațiuni.

Moniomenii sunt cu toate în plin. Au biserică nouă, casă parohială nouă, școală corespunzătoare, preot nou numit și oameni harnici. Fie ca monumentul rădicat pe colina din mijolul satului, să vestească peste veacuri, că în comuna aceasta mică, a trăit o mână de oameni plini de însuflețire pentru biserică și dumnezeieștile ei așezăminte, și astfel să îndemne și pe alții mai mari și mai tari să încerce ceea-ce au făcut ei.

Moniomanul.

Dela colegiul electoral

Joi în 24-lea l. c. s'a ținut adunarea colegiului electoral pentru alegerea deputatului preoțesc, care se reprezente cercul Caransebeș. Prezenți au fost, ca nici odată, treizeci și cinci de preoți. Acest număr respectabil indică ceva neașteptat.

Alegerea deputatului, în persoana I. P. Cuvioșiei Sale Părintelui Arhimandrit și Vicar episcopesc *Filaret Musta*, a decurs în ordine exemplară și conform regulamentului din vigoare.

După săvârșirea alegerii și încheierea adunării colegiului, o sfătuire se începe asupra candidaților de deputați mireni. În decursul acestei

sfătuirii se constată, că oameni nechemăți — de o camdată le zicem numai atâta — lucră pe căi și cu mijloace nepermise, ca să înjuge ba putem zice să îngenunche și biserica în serviciul scopurilor lor, cari numai priincioase nu sunt așezămintelor noastre. E timpul suprem, ca să se dea de gol lupii îmbrăcați în pei de oi!

Tot cu ocaziunea adunării colegiului, părintele Iuliu Musta, parohul Glimbocei, revine la invectivele „Renașterei“. Păcătoșii sunt apostrofați și înfierăți de întreaga adunare. În numele preoțimii, o deputațiune constatătoare din Părinții *Petru Domil* (Bucosnița), *Ioan Meda* (Valeadeni), *Traian Balea* (Voislova), *Sinesie Bistrean* (Var) și *Ioan Popoviciu* (Cireșa), în frunte cu Părintele protopresbiter *Andrei Ghidiu*, asigură pe Prea Sântia Sa de stima și devotamentul, ce i-le pastrează preoțimea, reprobând invectivele și atacurile nemeritate ale „Renașterei“. Prea Sfinția Sa a mulțămît deputațiunii pentru manifestațiunea arătată asigurându-o, că atacurile nerecunoscătorilor nu-l ating.

Amintim încă, că aproape toți membrii colegiului și-au făcut reverința Părintelui Arhimandrit și Vicar episcopesc.

Varietăți

Prof. Alegerea pentru congres în delidim (Caransebeș)

Deputații preoțesti la Congresul național bisericesc: *Filaret Musta*, arhimandrit și vicar episcopesc în cercul Caransebeș; *Mihail Popoviciu* protopresbiter în cercul Mehadia; *Dr. Iosif T. Badescu* protosinel în cercul Vârșeț; *Dr. George Popoviciu* protopresbiter în cercul Lugoj; *Andrei Ghidiu* protopresbiter în cercul Oravița; *Sebastian Olariu* protopresbiter în cercul Făget; *Filip Adam* protopresbiter în cercul Biserica Albă; *Trifon Miclea* protopresbiter în cercul Panciova; *Ioan Pinciu* protopresbiter în cercul Ciacova; *Ioan Pepa* protopresbiter în cercul Buzias.

Mulțămîtă publică. Pe sama Mănăstirii dela Izvor, sub influința Mult Stimatului Domn Emilian Novacoviciu, învățător și președinte al comitetului parohial din Răcășdia, s'a donat ajutorul frumos de 100 cor. din visteria sântei biserici. Observ, că sub hârnicia acestui numit învățător, s'au făcut multe lucruri bune. Laș la o parte pe cele, despre care nu sum bine informat, și amintest pe acelea, ce însumi le-am văzut cu ochii mei. Învățătorul Emilian Novacoviciu, un om de bine, înzestrat dela Dumnezeu cu calități subline, alegându-se de președinte al comitetului parohial, văzând că s. biserică nu corespunde cerințelor au stăruit asupra comitetului parohial, ca s. biserică să se zugrăvească și aurească în mod corespunzător. Așă au voit, așă s'a și făcut. Imediat după zugrăvire și aurirea sântei biserici, s. biserică s'a îngrădit cu piatră cioplită și gard de fer atât de frumos, încât atrage admirația oricărui trecător și vizitator al acestei biserici Amin

tesc cu plăcere și acea, că învățătorul Emilian Novacoviciu, este un om iubitor de neamul și sângele său român. Lucră din toate puterile pentru luminarea și dezvoltarea binelui religios-moral și național. Spre afirmarea celor zise dovedește destul de evident frumoasa sumă de sus zisă, ce s'a oferit Mănăstirii noastre. Aihă dară mângăerea aceea duhovnicească. Mult stim. Domn Emilian Novacoviciu, că între învățători și tot odată ca președinte al com. parohial, este unicul carele au făcut așa de mult pentru Mănăstirea noastră. Mulțămind cu profund respect, atât Mult stim. Domn Emilian Novacoviciu, ca președinte al com. parohial cât și On. comitet și epitropiei parohiale, pentru această donațiune, bunul Dumnezeu să-i susțină întru mulți ani, ca să poată face astfel de donațiuni din casa bisericii și la alte ocazii folositoare binelui de comun, și să-i pomenească în Împărăția Sa. Mănăstirea dela Izvor în 11 Noemvrie 1905. *Macarie Gușcă* călugăr ierodiacon.

Convocare. P. T. membrii fondatori, ordinari și ajutători ai „Reuniunii învățătorilor români dela școalele confesionale gr. or. din dieceza Caransebeșului „*Despărțământul Biserica-Albă*“ se convoacă la adunarea despărțământului ce se va ținea *Joi în 1, (14) Decembrie 1905* în școala confesională gr. or. română din comuna *Ciuchici*. Program: 1. La 8^{1/2} ore dimineața azistare la chemarea Duhului sfânt. 2. La 9 ore ascultarea prelegerii model, ce o va ține în practică învățătorul locului *Jivan Belca* cu școlarii săi. 3. La 10 oare deschiderea adunării și constatarea membrilor prezenți. 4. Observări critice asupra prelegerii ținute. 5. Disertațiuni. 6. Raportul casarului, lichidarea definitivă a restanțelor precum și stabilirea listei membrilor din acest despărțământ. 7. Raportul bibliotecarului. 8. Defigerea localității pentru adunarea proximă. 9. Propuneri. 10. Alegerea funcționarilor despărțământului pentru anul societății 1905/6. 11. Încheierea adunării. *Nicolinț*, în 17/30 Noemvrie 1905. *Sofronie Avramescu* președinte. *Mateiu Milencoviciu* notar.

Societatea acad.-teolog. „Academia ortodoxă“ face cunoscut, că la adunarea generală din 16 Noemvrie st. n. a. c. s'a constituit comitetul pe anul administrativ al XXII-lea 1905/1906 în modul următor: **President:** Eugen Jancovschi, **Secretar I (externe):** Ioan de Popescu, **Secretar II (interne):** Dimitrie Fortună. **Secția musicală:** **Presidentul secției și vicepresidentul I:** Emilian de Tăutul, **Adlatul I și casar:** Constantin Șesan, **Adlatul II și econom:** Simeon Reli. **Secția literară:** **Presidentul secției și vicepresidentul II:** Ioan Iliuț, **Referent și bibliotecar:** Ioan Luția, **Adlat și controlor:** Lazar Ianovici.

Docent la universitatea din Budapesta. Ministrul ung. de culte și instrucțiune publică a confirmat propunerea, ce i-s'a făcut, și a întărit pe dl *Dr. Iosif Popoviciu* în calitate de docent privat la universitatea din Budapesta, pentru *filologia romanică*.

În editura Tipografiei și Librăriei diecezane a ieșit de sub tipar:

„Calendarul Românului“

pe anul comun 1906.

Cuprinsul ales. Ilustrațiuni frumoase.

Prețul 50 fileri.

Bibliografii

La Tipografia și Librăria din Caransebes

se află următoarele cărți ale prof. Dr. **Petru Barbu:**

Istorieare Religioase-morale, I Carte de Religieune pentru școalele populare, 30 fil.

Istorieare Biblice, II carte de Rugăciune pentru școalele populare, 30 fil.

Istorieare Bisericești, III Carte de Religieune pentru școalele populare, 30 fil.

Catehismul, IV Carte de Religieune pentru școalele populare 40 fil.

Carte de Rugăciuni și cântări bisericești, cu binecuvântarea arhierescă. (Format mic, 160 pagini, broșurată 50 fil., legată dela 60 fil.—10 cor.)

Istoria sântă a Testamentului vechiu, I Carte de Religieune pentru școalele medii, 80 fil.

Istoria sântă a Testamentului nou, II Carte de Religieune pentru școalele medii, 80 fil.

Istoria Bisericească, III Carte de Religieune pentru școalele medii, 1 cor.

„**Luceafărul**“, revistă pentru literatură și artă, apare de două ori pe lună sub direcția d-lor *A. Ciura*, *O. Goga* și *O. C. Tăslăuanu*, în Budapesta (IV, Molnár u. 10). Anul IV, Nr. 21 are următorul cuprins: *Răul din fire* (Ioan Slavici), *Cântec* (Zaharie Bărsan), *Rămăi* (Maria Cuțan), *Popa Tudor* (I. Agârbicean), *Glas din trecut* (Ioan Borcia), *Foi răslețe*, *Cronica*, *Dari de samă* și *Notițe bibliografice* etc.

Curs practic de **Geografie** pentru școalele populare, lucrat pe baza planului ministerial, în patru cercuri concentrice, de *Iuliu Vuia*, director și învățător. Cu numeroase ilustrațiuni. Editura Librăriei Ciurcu, Brașov 1905.

Dr. Beke Manó. Aritmetică pentru școalele medii prelucrată de Aurel Ciorteș, profesor. Editura Librăriei Ciurcu, Brassó 1905. Prețul 3 coroane.

Abecedar și întâia carte pentru deprinderea limbei maghiare în școalele populare. Pe baza planului ministerial de învățământ de Francisc Koós inspector școlar în pensiu și consilier regesc și Vasile Goldiș profesor gimn. în pensiu, secretariul consistorial gr. or. român din Arad. Ediția e V-a prelucrată cu ortografia nouă a Acadmiei. Brassó, Editura librăriei H. Zeidner 1905.

Studii de Istoria Bisericii Române contemporane de Nicolae Dobrescu. I *Istoria Bisericii din România (1850 — 1895)*. București Tipografia „Bucurester Tagblatt“, str. Carageorgeviciu 7 — 9 1905.

Licitațiune minuendă

Pentru acoperirea cu țiglă, a bisericii gr. or. rom. din comuna **Ohabamutnic** să eserie din nou licitațiune minuendă.

Prețul de exclamare este: 849 cor. 80 fil, respective — dacă materialul îl dă comuna bisericească — 180 coroane.

Licitațiunea să va ținea la 4/17 Decembre 1905 la 2 oare după amiază, în edificiul școlii confesionale din loc.

Reflectanții vor avea să depună înaintea de începerea licitațiunii vadiu de 10% din prețul de exclamare, în bani gata ori în hârtii de valoare.

Specificațiunea, de spesă și măsurii, să poate vedea în fiecare zi la oficiul parochial din loc.

Să vor admite la licitațiune numai bărbați experți și cari pot dovedi, că au mai efectuit astfel de lucrări și fără proces.

Ohabamutnic din ședința comitetului parochial ținută la 21 Noemvrie 1905.

Ioan Lăpăduș
pres. com. par.

1—2 [59]

Toma Suru
not. com. par.

Concurse

Re baza ordinațiunii Venerab. Consistoriu diecezan dtdo 31 Iulie 1904 Nr. 829 B. se escrie concurs de nou pentru ocuparea postului de capelan la parohia de clasa II din **Banloc**, protopresbiteratul *Ciacovei*, pe lângă neputinciosul preot Petru Cherla cu termin de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumentele:

1. $\frac{1}{2}$ din sesiunea parohială constatatoare din 31 jugere 112 stânjeni , după care are alesul să plătească dările.

2. $\frac{1}{2}$ din venitele stolare și din birul parohial uzitat.

Capelanul este îndatorat a implini toate funcțiunile proteștii în și afară de biserică precum și agendele scripturistice oficioase la însărcinarea preotului neputincios și în atârnare de dânsul.

3. Conform ordinațiunii Venerab. Consistoriu diecezan dtdo 21 Octomvie 1904 Nr. 3725 B. capelanul alegând este îndatorat a implini toate funcțiunile și agendele parohiei preotului Teodor Petcu pe lângă $\frac{1}{3}$ parte din toate venitele parohiei lui având a-și plăti toate dările după a treia parte din sesiune.

Doritorii de a ocupă aces post să-și trimită recursele lor, înstruate conform Regulamentului pentru parohii și adresate comitetului parochial din Banloc, Oficiului protopresbiteral din Ciacova.

Totodată sunt poftiți a se prezentă în vre-o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică spre a-și arată dexteritatea în cântare și oratorie, iar aceasta numai cu prealabila încuviințare a protopresbiterului tractual, însă nici decum în ziua de alegere.

Dat din ședința comitetului parochial ținută în 30 Octomvrie 1905. 2—3 [58]

Teodor Petcu
preot și președ. com. par.

Nicolae Ion
not. com. par.

În conțelegere cu protopresbiterul.

Pe baza ordinațiunii Ven. Consistor diecezan dtdo 17 Decemvrie 1904 Nr. 4602 ex. 1904 se escrie concurs pentru ocuparea postului învățătoresc dela școala gr. or. rom. din **Macoviște**, cu termin de alegere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar în bani gata 600 cor.

2. Lemne:

a) pentru învățător 10 m. à 4 cor. 20 fil. 42 cor. 20 fil.

b) pentru școală 6 metri, 25 cor. 32 fil.

c) pentru adusul celor 16 metri de lemne 16 cor.

3. Cortel liber în edificiul școlii.

4. Pentru conferințele învățătoresști 10 cor.

5. Dela înmormântări, unde va fi poftit și va lua parte, cu liturgie 1 cor., fără liturgie 40 fil.

6. Folosirea intravilanului școlii de 800 st. .

Alesul învățător are a purtă cantoratul în și atară de biserică, mai departe are a purtă scripturistica în comitetul și sinodul parohial și a compune socoțile bisericii și ale cultului, pentru care compunere de socoți primește o remunerațiune de 6 cor. din cassa s. biserici.

Doritorii de a ocupă acest post sunt avizați, ca suplicele de concurs adesate comitetului par. să le subștearnă Prea Ou. Oficiu protopresbiteral în Iam.

Pentru serviții prestate înaintea de ocuparea postului din concurs, comuna bisericească nu acordă alesiului nici un emolument afară de cele înșirate aici.

Concurenții au a se prezentă cu încunoștințarea protopresbiterului concerninte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică, dar nici de cum în ziua alegerii.

Macoviște din ședința comitetului par. ținută la 7 Noemvrie 1905. 2—3 [57]

Pavel Brinzei
paroh și preș. com. par.

Vasile Stupariu
not. com.

Pe baza ordinațiunii Venerabilului Consistor diecezan dtdo 8 August a. c. Nr. 1147 Sc. ex. 1905 pentru întregirea postului învățătoresc din **Berliște**, protopresbiteratul *Bisericii-Albe*, se escrie concurs cu termin de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“, pe lângă următoarele emolumente:

1. Salar anual în bani gata 500 coroane.

2. Zece Hectl. grâu în natură } 170 cor.

3. Zece „ cucuruz în natură }

4. Pentru adunarea generală și conferințele învățătoresști 30 cor.

5. Relut pentru 16 metri de lemne pe sama învățătorului, care el are să și-le aducă 128 cor.

6. Pentru 8 metri de lemne pe sama salei de învățământ, cari rămân în îngrijirea comunei bisericești 64 cor.

7. Pentru încălzitul salei de învățământ de fiecare elev 20 fil.

8. Pentru scripturistica 10 cor.

9. Cortel liber în edificiul scoalei, cu două chilii, culină, cămară, celariu apoi grajd și cochină, precum și grădina de legumi.

10. 2 jugere 1400° pământ arător și ceva fână extra-vilan, după care alesul învățător are a suporta toate sarcinile. Aduc venit anual 90 de cor

11. Pentru compunerea socoților cultului și ale sântei biserici o remunerațiune anuală de 20 cor.

Dela fiecare înmormântare unde va fi poftit 60 fl.

Alesul învățător este îndatorat a purta cantonatul în și afară de biserică și a instrui tinerimea școlară în ceremoniile bisericești, precum și a purta scripturistica în comitetul și sinodul parohial, pentru cazul de a fi ales.

Pentru servii prestare în alte comune, nu se acordă alesului nici un emolument înainte de a ocupa postul de învățător în Berliște.

Reflectanții la acest post sunt poftiți, ca recuzele lor prevăzute cu documentele prescrise să le înainteze Prea Onoratului Oficiu protopresbiterial al Biserici Albe în Iam și a se prezenta în vre-o Duminică sau serbătoare în sfânta biserică din loc, cu prealabila concesiune a protopresbiterului tractual.

Cei ce vor dovedi cunoștințe în muzică instrumentală vor fi preferiți.

Berliște din ședința comitetului parohial ținută în 21 August 1905.

2—3 [56]

Comitetul parohial.

În conșlegere cu mine: *Filip Adam*, protopresbiter.

Telefon comitat. 467. Anul întemeierii 1895.

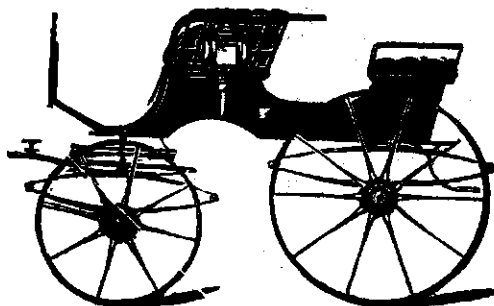
Iuliu Kardos

fabricant de trăsuri

Timișoara-Fabric (Temesvár-Gyárvaros),

Strada „Trei-regi“ (Dreikönigsgasse)

Nr. 14. (Casa proprie).

Mare depozit de trăsuri noi și vechi. Lucrări de făurit, rotărit, lacuit și șelărit, precum și reparături se primesc cu preț

ieftin

5—12 [54]

„SALVATORIA“

INTREPRINDERE DE CREDIT VERȘET (VERSECZ) Str. Petofi 69.

Împrumuturi-Hipotecare
pe pământuri și edificii:

3¹/₂ 5³/₄ 0

Pe lângă întabulare cu durată de 10—70 ani. Banca n'are dreptul a abziice împrumutul datorășului însă ori și când poate replăti restul.

Credit-Personal
pentru funcționari, comerțianți și industriași.

0 6-7

Pe lângă prenotare pe salar, giranți ori deposit de hărți de valoare. Pe restimp de 2—20 ani.

Convertire favorabilă al împrumuturilor vechi și scumpe. — Legături avantajoase cu primele bănci din țeară (între altele și cu institute renumite din Sibiiu) și esternitate. — Prospecte și informațiuni pe lângă marcă pentru răspuns. — Representanți reali primim în toate comunele. 2—26 [56]